

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Forum Competens Quæstionibus ex Universo Jure
selectis, atque ad praxin utilissimis illustratum, Seu
Tractatus Canonico-Civilis**

Friderich, Melchior

Ingolstadium, 1709

Caput IV. De Foro Rei sitæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61662](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61662)

CAPUT IV.

De Foro Rei sitæ.

§. I.

An Forum acquiratur in loco rei sitæ.

SUMMARIUM.

202. Ratione rei sitæ quivis conveniri ibi potest, ubi sita res est.

203. Tametsi res sit mobilis.

204. Aut incorporea.

205. Non tamen actione personali, sed solum reali.

206. Hæc conveniri potest debitor, quamvis absens.

202. Ratione rei, super qua contenditur, quemque sortiri forum, seu obnoxium fieri jurisdictioni Judicis loci, in quo res litigiosa constituta est, regulæ instar receptum est ex *L. 1. §. ult. C. ubi in rem actio. L. quod 38. ff. de Judic. C. ult. de For. comp. §. C. 1. de privil. in 6.* Et quidem regulariter procedit de omnibus personis, ita ut conveniri actione reali in loco rei sitæ possit etiam privilegiatus, seu habens privilegium, vi cujus nisi coram suo Judice aliâs competente conveniri non potest. *cit. C. 1. de privil.* Videantur ea, quæ dixi suprâ à n. 137. Ex dictis consequens est, etiam Clericum, etsi cateroqui coram suo tantum Episcopo conveniri, nec sine ejus consensu alteri prorogare in se jurisdictionem valeat, conveniri posse in loco rei sitæ æquè ac in loco contractûs. Coram Ecclesiastico verò tantum Judice, an etiam coram laico conveniri queat, infrâ discutietur, quando de foro Clericorum agemus.

203. Procedit insuper regula non tantum de re immobili, sed etiam mobili, saltem si ista ad aliquod tempus in illo loco permanfura est. *Gloss. in cit. L. ult. Bald. ibid. n. 1. Castr. n. 3. Panor. in cit. C. ult. n. 43. Butr. n. 20. Barbof. in L. 19. §. proinde rubr. de Foro*

Foro rei sitæ ff de Judic. n. 4. Quæ sententia, teste Sichardo in cit. L. ult. in fine, communi Germaniæ consuetudine recepta est, & meritò: quia Impp. cit. L. absolutè & sine discrimine immobilium aiunt, sed § in locis, in quibus res, propter quas contenditur, constitutæ sunt, jubemus in rem actionem adversus possidentem moveri: res autem non tantùm fixæ, quæque solo cohærent, sed etiam mobiles, constitutæ in loco propriè dicuntur. Dixi saltem si res ad aliquod tempus permansura est: existimant enim Panor. Butr. ll. cc. cum Cyn. Bart. ac aliorum communi, si quis hæc transeat duntaxat cum equo meo vel mihi oppignerato, mox discessurus, hîc conveniri non posse, eò quòd res, quæ huc affertur tantùm in transitu, & non ut diu hîc maneat, non censeatur adesse. arg. L. debitor. ff. de pignorib. Cautelam tamen addunt: si advena, qui cum re mea huc venit mox abiturus, suspectus sit de fuga, quia in loco domicilij non habet bona immobilia, cogetur cautionem præstare de judicio sisti coram Judice competente, & quidem non juratoriam tantùm, sed satisfactionem; aut si personæ qualitas postulat, res sequestrabitur. Imò etiam si de fuga suspectus non sit, ut quia possidet immobilia in patria, cautionem cogetur præstare de re exhibenda. Verùm alij sequuntur Azonem sine discrimine asserentem, posse hîc agi in rem, si hîc invenitur; quod esse tutissimum putat Sichard. l. c.

204. Neque hîc nomine rei venit tantùm res corporea, profana vel Ecclesiastica; sed etiam incorporalis: cùm & rerum incorporatarum causâ actiones in rem proditæ sint §. æquè 2. Inst. de action. tot. tit. ff. si servit. vindic. L. pen. §. 1. ff. si ususfr. pet. eæque res quasi possideri dicuntur L. ult. ff. uti possidet. L. ult. ff. de itin. a. l. que priv. L. 9. §. 19. ff. de pet. hered.

205. Cùm verò Impp. cit. L. ult. dicant, in rem actionem moveri debere in locis, ubi res est, idcirco in loco rei sitæ locum non habent actiones, quæ in personam propositæ sunt, quamvis ad rem agatur, puta si actione empti petatur, ut res tradatur; actione personali ex stipulatu, ex testamento, aliâve; ut servitus realis
urba;

urbanorum vel rusticorum prædiorum, vel personalis, nimirum ususfructus, usus, & habitatio, constituatur. Gloss. in *L. forma. §. si verò ff. de censib. v. levare*. Bart. Castr. Fulg. in *cit. L. ult. Panor. & Canon. in C. ult. de For. comp.* quia actio personalis non adhæret rei, neque eam sequitur. *L. fin. §. fin. ff. de contrah. empt.* Erit igitur intentanda, ubi vel reus domicilium habet, vel ubi contractum est. An verò actio personalis in rem scripta, ac eas, quas aliqui *mixtas* dicunt, in loco rei sitæ proponi possint, *seq. §. discutiatur*: id duntaxat noto, actionem realem *cit. L. ult.* accipi pro omni actione in rem, sive ex legitimis & civilibus causis descendat, sive ex Prætoris jurisdictione comparata sit. *§ omnium. 1. & §. sed ista. 3. Inst. de action.*

206. Illud hîc controversum est, possitne actio in rem in loco rei sitæ duntaxat intentari, quando reus ibi præsens est, prout de loco contractûs dixi *n. 180.* an verò etiam, quando est absens. Illud prius tenent cum Castr. in *cit. L. ult. n. 2.* Barbof. *l. c. n. 15. § 16.* Sichard. *l. c. ac in parat. ad tit. C. ubi de her. agi oport. Olivap. 3. For. Eccl. q. 23. n. 8.* Et videntur idem sentire Panor. Felin. Butr. in *C. ult. de For. comp.* Marian. Socin. in *C. sanè eod. n. 12.* dum asserunt, forum rei sitæ & contractûs comparari: at notum est, reum in foro contractûs non nisi præsentem conveniri posse. Communis tamen sententia & hodiernâ praxi approbata, de qua Vult. in *L. 1. C. ubi in rem actio. n. 20.* Zanger. *de Except. c. 1. p. 2. n. 286.* & Matth. Steph. *L. 1. de Jurisdic. c. 31. n. 6.* contendit, in loco rei sitæ etiam absentem conveniri posse, eò quòd in actione reali, utpote quâ agitur in rem, solum ista attendatur, non persona, & per consequens sufficit, illam esse præsentem. Accedit, quòd Impp. absolutè statuerunt, actione in rem agi posse in loco rei sitæ, sine addita clausula restringente *si ibi reperiatur debitor*, sicut de loco contractûs addita fuit *L. 19. de Judic. & C. 1. §. 3. de For. comp. in 6.* Quòd huic sententiæ non obstet textus *L. un. C. ubi de hered. agi oport.* ubi dicitur, *hereditatis controversiam ibi terminandam esse, si ibi, qui convenitur, ubi res hereditariæ sitæ sunt, degat,*

fusc

fusè ostendit Zanger. *l. c. à n. 288.* & Ummius *disp. 4. ad process. judic. th. 3. n. 16.* Igitur si reus ibi, ubi res sitæ sunt, non degit, citabitur in subsidium juris; qui si contumax fuerit, patietur missionem in bonorum possessionem.

§. II.

Quomodo agendum sit Petitorio in loco rei sitæ.

SUMMARIUM.

207. *In loco rei sitæ agi Vindicatione potest.*
 208. *Confessoria vel Negatoria, Rescissoria, & Hypothecaria, quasi & Serviana.*
 209. *Nec non ad exhibendum.*
 210. *Petitione hereditatis.*
 211. *Et Judicio familia heriscunda, communi dividundo, & finium regundorum.*

207. Quoniam ratione rei dupliciter agi potest; vel ad ipsam proprietatem, vel ad possessionem: idcirco postquam in genere de actione reali in loco rei sitæ intentanda dixi, speciatim nunc exponere placet, quâ ratione tam petitorio quam possessorio iudicio ibi contendendum sit. Et quidem si possideo fundum hîc situm, & ejus dominium prætendat Titius, cum hîc agere rei vindicatione debere aut certè posse, constat ex *L. ult. C. ubi in rem act. & C. 3. ac fin. de For. comp.* Pari ratione si fideicommissum vel species legata petatur, non actione personali, sed rei vindicatione, hæc ibi intentari potest, ubi res legata existit. *L. m. C. ubi fideicom. peti oport. L. 38. §. si autem. & L. 52. §. 3. ff. de Judic. Gomez tom. 1. c. 12. n. ult. Molina de Just. tr. 2. disp. 195. n. 9. Donell. L. 17. c. 15. lit. B. & ibi Hillig. Zang. l. c. n. 269.*

208. Quòd si Titius ad suum fundum situm in territorio Palatino per meum fundum situm in territorio Bavarico prætendat iter, actum, jus ducendi aquam, pascendi &c. agitur confessoria

soriâ vel negatoriâ actione coram Iudice territorij Bavarici, ut pote in quo res, de qua contenditur, sita est. *cit. L. fin.* Idemque est, si illis actionibus agatur ob servitutes urbanorum prædiorum: exercendæ enim ibi sunt, ubi est prædium serviens, cum hoc sit, propter quod contenditur: quia etiam rerum incorporalium causâ actiones in rem proditæ sunt. §. *aque 2. Inst. de action. tot. tit. ff. si servit. pet. L. pen. §. 1. ff. si ususfr. pet.* Pariter actione rescissoriâ, & hypothecariâ, quæ creditoribus datur de pignore Prætorio, quod creditores desierunt possidere, & quod à debitore in fraudem ipsorum alienatum est, quasi Servianâ, & Servianâ, ibi agitur, ubi sunt res, propter quas hæ actiones intentantur: cum sint actiones in rem. §. *4. Inst. de action. tot. tit. ff. de public. in rem act. L. ult. C. ex quib. caus. major. L. pignoris 11. C. de pign. act. Castr. in cit. L. ult. n. 2. Panor. in C. ult. de For. com. n. 43. Socin. in C. sanè eod. n. 4. Barbof. l.c. à n. 8. Tiraq. L. 1. retract. §. 8. Gloss. 5. n. 9.* non tamen Pigneratitiâ, utpote quæ personalis est. *L. petenti. 27. ff. de pign. act. & L. fin. C. de distract. pignor.*

209. Quin etiam actione *ad exhibendum* agi potest in loco, ubi res mobilis sita est: eò quòd hæc actio rem sequitur, & propter rem quemcunque ejus possessorem. *L. 3. §. 3. L. 5. §. 2. & L. 15. prin. ff. ad exhibendum.* Et licet hæc actio dicatur *personalis cit. L. 3. §. 3.* est tamen in rem scripta, ut post Oldendorp. Wesenbec. Mynsing. ac alios docet Manzius *ad §. 31. Inst. de action. rubr. de act. ad exhibend. n. 15.* quia tamen si suâ origine personalis sit, datur tamen adversus quemvis possessorem, cum nihil aliud, quàm rem exhiberi petatur. At etiam personales actiones in rem scriptas intentari in loco rei sitæ posse, tradunt Castr. aliique modò citati. Addit Donellus *in §. 1. Inst. eod. n. 14.* non ideò hanc actionem dici *personalem*, quòd in personam detur, sed quòd personæ agentis cohæreat, sicut personale beneficium dicitur, quòd personæ cohæret, & servitus personalis, quæ adhæret personæ: quò sensu etiam vindicatio, quæ

quæ datur matri ad repetendas res donatas liberis ob ingratitude-
dinem, dicitur *personalis* L. 7. C. de revoc. donat.

210. Petitione hæreditatis agi posse non tantùm in loco
domicilij rei, sed etiam, ubi res hæreditariæ sitæ sunt, perspicuum
est ex L. un. C. ubi de hæred. ag. Quia tamen *petitio hæreditatis*,
ut dicitur L. 25. §. 18. ff. de petit. hæredit. et si in rem actio sit,
*habet præstationes quasdam personales, ut puta eorum, quæ à de-
bitõribus exacta sunt* (& soluta L. 31. in fin. ff. eod.) *item pretio-
rum*, quæ possessor ex rebus hæreditarijs venditis redegit: idcirco
dubitatur, an etiam ad hujusmodi personales præstationes, ut-
pote ad quas de se competit actio solùm personalis, agi possit in
loco, ubi res hæreditariæ sitæ sunt, cum ibi solùm concedatur
actio in rem. Responsio facilis est, si sequamur opinionem
Glossæ in rubr. ff. si cert. pet. & Alex. ibid. quam veriore & ma-
gis sustentabilem dicit Maranta in specul. p. 4. dist. 3. n. 61. peti-
tionem hæreditatis habere causam mixtam, seu esse tam in per-
sonam quàm in rem, eò quòd duobus constet, videlicet rebus
& præstationibus, quæ sunt personales. L. 7. & cit. L. 25. §. 18.
ff. de petit. hæredit. In causis autem seu negotijs mixtis ita re-
ceptum est communiter apud DD. in L. 2. ff. de V. O. ut dispositio
de uno simplici, quod est principale, procedat etiam de alte-
ro, ac proinde, quod de actione reali dicitur, eam esse proponen-
dam coram Judice, ubi res sita est, id ipsum locum habeat in actio-
ne personali mixta cum reali.

211. Quæ modò de petitione hæreditatis dicta sunt, pro-
cedunt pariter de judicio *familiæ herciscundæ, communi dividun-
do, & finium regundorum*. Mar. Socin. in C. 3. de For. comp. n. 6.
declar. 7. Roman. consil. 197. Tiraq. de retract. lign. §. 8. Gloss.
5. n. 9. Zanger. l. c. n. 295. quia licet origine in personam
sint, cum in ijs unus alteri quasi obligetur, mixtam tamen cau-
sam habere videntur. §. *quædam actiones. 20. Inst. de Action. & DD.*
ibi, hoc est, tam in personam sunt, quàm in rem. Quòd si de
confinibus prædiorum rusticorum, de quibus solis competit judici-

um finium regundorum L. 2. prin. & L. 4. §. fin. ff. finium. regundorum, agendum sit, & prædia non sint sub ejusdem Judicis jurisdictione, adeundi sunt Judices, in quorum confinibus illa sunt sita, ut ipsimet causam audiant, aut alijs committant. arg. C. 32. v. si verò de Sentent. excomm. & C. 11. de Offic. deleg. vel illorum Judicum ac territoriorum communis Superior. Gail. L. 1. obs. 32. à n. 3. cum Bald. ac alijs, excepto casu, quo prædia essent feudalia: quia tunc cognitio pro litis & litigantium diversitate pertineret ad Dominum Feudi vel Pares Curia. Quòd si quis etiam actionem quòd metus causá, & noxalem mixtis annumeret, uti annumerant plurimi, idem de ipsis dicendum erit, videlicet in loco rei sitæ proponi posse. Si verò, quod tenent alijs, sint personales, sequitur, proponendas esse non in loco, ubi res metu extorta est, vel ubi servus aut animal invenitur, sed ubi cum quo agitur, domicilium habet; vel in loco delicti, si ibi deprehendatur. Mixtane autem an merè personales sint, decidi hic locus non est.

§. III.

Quomodo Possessorio in loco rei sitæ agendum sit.

SUMMARIUM.

212. De possessione vel quasi agitur, ubi res sita est.
 213. Sive agatur de retinenda possessione.
 214. Sive de recuperanda.
 215. Sive de adipiscenda.

212. Rescripserunt Imp. L. un. C. ubi de possess. agi oport. Ubi aut vis facta dicitur aut momentaria possessio postulanda est, ibi loci Judicem adversus eum, qui possessionem turbavit, convenit judicare. Et L. un. C. ubi de heredit. agatur: illic, ubi res hereditarias esse proponis, heredes in possessionem rerum hereditariarum mitti postulandum est. Ex quo Bald. Salicet. & DD. generale hoc axioma deducunt, ibi de possessione vel quasi agi posse, ubi res constituta est. Verùm quia *interdicta omnia*, li-

cet in rem videantur concepta, vi tamen ipsa personalia sunt, ut ait Ulp. L. 1. §. 3. ff. de interd. siue extraord. act. idcirco dicendum videtur, exercenda esse non in loco, ubi possessio est, sed ubi reus domicilium habet, nisi in loco possessionis turbata reus deprehendatur. Sed non refragatur Ulpianus decisioni Imp. non enim ait, judicia possessoria esse personalia, sicut actiones personales, quodque harum naturam sequantur; sed realia agnoscit, qualia revera sunt, & personalia nominat, quod discernat ab edictis Prætorum, quæ sunt Lex Prætoris, & Jus generale ad omnes pertinens; cum è contrario Interdicta sint jus privatum, seu ejus litigatoris, qui interdicto experitur, & quod Prætor solum inter litigantes interdixit. Pariter non obstat, quod Imp. L. 2. C. de interd. ajunt: *Præses provinciæ in eum, qui ejus provinciæ non est, nec ex interdicto potest cognoscere* Nam, ut cum Bald. ac alijs explicant Donell. & Brunnem. *ibi*, sensus duntaxat est, tamen interdicta parum noceant, cum de possessione solum agatur, non tamen coram Præsede hujus provinciæ posse agi contra extraneum, si non turbavit possessionem hic, sed solum alibi.

213. Cum igitur ad exemplum actionum realium agi de possessione vel adipiscenda, vel retinenda possit, ubi possessio est, idcirco si quis me turbet, impediatur, prohibeaturve uti possessione rei mobilis, vel immobilis, vel etiam quasi possessione rerum incorporalium, ut jurisdictionis, juris eligendi, patronatus, decimandi &c. servitutis, ususfructus, recte convenio turbantem interdicto *uti possidetis* aut *utrobi* in loco, ubi res sita, aut ubi vis turbativa facta est, tamen adversarius alterius provinciæ sit. *cit. L. un. C. ubi de poss. agi oport.* & *ibi* Bart. Castr. Bald. Salicet. Albert. Fulgos. Menoch. *rem. 3. retin. poss. n. 316. §. 323.* Pariter interdictum *de superficiebus*, quod exemplo interdicti *uti possidetis* comparatum esse notat Cuiac. *in paratit.* coram illo Judice proponendum est, sub cujus jurisdictione est solum, supra quod superficies existit. Eadem de causa interdicto *de itinere, actu, & via privatâ*, aut interdicto *de aqua quotidiana*, acturus, *ibi* turbantem

bantem aut impediendam convenit, ubi est prædium serviens, quod servitutem itineris, actûs, aut viæ debet. Eadem est ratio de interdicto *de rivis*, quo agitur de aquæductibus reficiendis. Eadem de interdicto *de fonte*, quo agit, qui ab haustu & usu fontis ejusve refectione impeditur. Ac universim, quando interdicto ad retinendam possessionem tendente agitur, vel Judicis officium imploratur, ut is turbatum in possessione vel quasi rei vel juris tueatur, aditur Judex, sub cujus jurisdictione possessio vel quasi est.

214. Similiter quando agitur de possessione recuperanda interdicto *unde vi*, similibusque *recuperanda* remedijs, judicat Judex loci, ubi possessio est. *cit. L. un. C. ubi de possess. & L. 38. ff. de Judic.* Quia verò vis etiam ibi fieri potest, ubi non est possessio, v. g. si fundus meus in territorio Palatino sit, & in Bavarico vim mihi quispiam inferat, eo animo, ut possessione fundi me privet, idcirco si ob vim illatam agere velim *ex lege Julia*, in territorio Bavarico agendum erit.

215. Si denique agendum sit ad adipiscendam possessionem interdicto aut *de tabulis exhibendis*, *quorum bonorum*, *quorum legatorum*, aut *interdicto Salviano*, aut ijs interdictis, quæ secundum edictum Prætoris ex causa, ex qua Prætor pollicetur se bonorum possessionem daturum, dantur, ac oriuntur vel ex testamento, uti *bonorum possessio secundum* vel *contra tabulas*, de qua *L. 37. ff. tit. 5. & 11. ac §. sunt autem. 3. Inst. de bonor. poss.* vel ab intestato, veluti *unde liberi*, *unde legati*, *unde cognati*, *unde vir & uxor*, de quibus *cit. §. 3. & L. 38. tit. 6. 7. 8. & 11.* eo loco agendum est, ubi tabulæ, vel hæreditas, vel legatum, vel res invecæ & illatæ, quæ pro mercede domino prædij obligatæ sunt, inveniuntur. Idem dicendum existimant Zanger. *l. c. n. 376.* Mevius *p. 5. decis. 395.* & Brunnem. *ad tit. C. de edicto D. Hadrian. toll. n. 5.* si agatur remedio *L. fin. C. eod.* aut si ex *L. 3. C. de pignor.*

§. IV.

Utrum Forum rei sitæ & domiciliij concurrant.

SUMMARIUM.

216. *Actio realis solum in loco rei sitæ intentanda est.*

217. *Explicatur textus legis ult. C. ubi in rem actio.*

218. *Et legis un. C. ubi de heredit. agatur.*

219. *Nec non L. 10. & seqq. ff. de R. V.*

220. *Affertur ratio assertionis, confirmatæ Statutis Barvaria.*

216. Sensus quæstionis est, an actio realis pro arbitrio actorum intentari possit in foro rei sitæ, aut domiciliij. Affirmat cum Innoc. Panor. Mar. Socin. Bart. ac Baldo communis Interpp. *in cit. L. 1. & ult. ubi in rem act.* Quam opinionem non tantum in Scholis, sed etiam praxi fori receptam esse testatur Vult. *in cit. L. 1.* E contrario actione reali non in loco domiciliij (nisi in hunc ultrò consentiat) sed tantum ibi, ubi res sita est, conveniri reum posse, tenent Host. post Gloss. *in C. sanè 3. de For. comp. v. provincia*, Donell. *L. 17. c. 17. lit. D. & ibi Hillig. Zanger. c. 1. p. 2. de except. n. 346.* Prænob. D. de Bassis *in 50. decis. Justin. decis. 4. n. 10.* Ego verum esse censeo, quod Zanger. *l. c.* ait, hanc sententiam melioribus & firmioribus rationibus niti, & nec judicando, nec respondendo ab ea recedendum esse. Nam constat ex veteri vindicandi ritu, & fatentur adversarij, olim necesse fuisse vindicationem institui in loco, ubi res ipsa erat. Et licet superstitionosa formularum veterum scrupulositas sublata fuerit quæ desuetudine quæ *L. 1. C. de formul. sublat.* id tamen, quod de foro sortiendo constitutum fuerat, nullibi mutatum invenitur; imò potius stabilitum est: nam *L. ult. C. ubi in rem act.* rescribunt Impp. *Sed & in locis, in quibus res, propter quas contenditur, constitutæ sunt, jubemus in rem actionem adversus possidentem moveri.* En! non tantum permittunt moveri actionem in loco rei sitæ, sed jubent. Et malè jussissent absolutè, in uno loco moveri, si permisissent moveri

moveri etiam in alio : sicut absolute juberi non possum comparere hoc die, si possum comparere & alio. Pariter *L. un. C. ubi de possess. agi oport. ibi*, inquit, *loci judicem adversus eum, qui possessionem turbavit, convenit (oportet) judicare.* Et *L. un. C. ubi de heredit. ag. illic* (aiunt) *ubi res hereditarias esse proponis, in possessionem rerum hereditariarum mitti postulandum est.* Quibus verbis optio eligendi fori excluditur, & necessario forum rei sitæ sequendum esse dicitur. Denique *JC. L. 38. ff. de Judic.* cum dixisset, legatum, si per actionem personalem exigatur, ibi dari debere, ubi est legatum &c. addit: *si autem per in rem actionem legatum petetur, etiam ibi peti debet, ubi res est.* Sensus est, si actione in rem legatum petatur, ibi, ubi est, non tantum dari, sed etiam peti debere. Non dicit *posse* peti (quod dicendum fuerat, si alibi quoque peti posset) sed *debere*.

217. Non obstat text. *L. ult. C. eod.* ubi dicitur: *actor rei Forum, si ve in rem si ve in personam sit actio, sequitur.* Nam etsi hic dicant Impp. forum rei sequendum esse, etiam quando actione in rem agitur, mox tamen explicant, quodnam sit forum competens rei, quando actio realis intentatur, dum addunt: *sed & in locis, in quibus res, de quibus contenditur, constituta sunt, jubemus in rem actionem adversus possidentem moveri.* Neque verum est, quod Adversarij dicunt, particulas *sed &* esse copulativas, seu denotare, quod non tantum in foro ordinario, id est domicilij, conveniri reus actione in rem possit, sed etiam in loco rei sitæ: hanc enim explicationem non admittit verbum *Jubemus*: nam si etiam in loco domicilij conveniri reus posset, non juberetur actor agere in loco rei sitæ. Igitur illæ particulae, ut modò dixi, & notant Zanger. ac Hillig. *ll. cc.* explicativæ sunt, seu explicant, quod sit forum rei actione reali conventi, nimirum forum rei sitæ, ita ut dicant Impp. se statuere, ut actor forum rei sequatur; *sed &* illud se jubere, ut si actio in rem intentetur, in loco rei sitæ, tanquam tunc competente, adeatur: ut adeò particula *&* non connectatur cum verbis *in locis*, sed cum verbo *jubemus*. Neque hoc est

est miserè torquere textum, ut Donello objicit Bachov. *disp. 1. de action. th. 32. lit. c.* sed ritè exponere, cum nec mandatum Imppet. jubentium actionem realem in loco rei sitæ proponi, nec verbum *debet cit. L. 38. ff. de Judic.* positum, aliam explicationem admittat. Non ignoro, idem verbum *debet*, quod JC. adhibet *L. cum certum. 9. ff. de aur. & arg. leg.* non importare necessitatem, sed æquivalere verbo *posse*. At ex eo, quòd aliquis terminus alicubi in sensu omnino improprio & alieno sumitur, non sequitur, quòd etiam alibi positus propriam vim significandi non retineat: aliàs tam textus *L. 19. §. 1. ff. de Judic.* quàm alij, per verbum *debet* necessitatem imponentes, per affectum sensum improprium eludi possent.

218. Pariter non obstat textus *L. un. C. ubi de hered. agatur*, ubi dicitur, si petitorio agatur super hæreditate, agi debere in loco, ubi domicilium habet reus, aut res hæreditariæ sitæ sunt. Nam cum petitio hæreditatis causam mixtam habeat, hoc est, detur tam in personam, quàm in rem *L. Sed etsi. 25. §. 18. ff. de heredit. pet. L. hæreditatis. 7. C. eod. & L. si suspecta. 29. §. 4. ff. de inoff. test. Zanger. l. c. n. 350. Schneidevvin. in §. actionum. Inst. de action. rubr. de petit. hered. n. 2. post Castr. Bart. ac alios in cit. L. 7. §. 25.* idcirco mirum non est, tam in loco domicilij, quàm rei sitæ proponi posse. Quod pariter juxta Zanger. *l. c. n. 351.* erit dicendum de alijs actionibus mixtam causam habentibus, uti est v. g. *familiæ herciscundæ, communi dividundo, & finium regundorum.* Dixi autem, si petitorio agatur super hæreditate, forum competens esse etiam locum domicilij: si enim ago de possessione hæreditatis, & me in bona hæreditaria mitti peto ex *L. fin. C. de edict. D. Hadr. toll.* coram Judice tantum, ubi res positæ sunt, id facere possum, nec alibi, ut habetur *cit. L. un. C. ubi de hered. DD. ibi, & Menoch. remed. 4. ad ip. poss. à n. 402.*

219. Non denique obstant *L. 10. §. 2. seqq. ff. de R. V.* juxta quas mobilis res restitui debet, ubi est, aut ubi agitur. Non enim ibi universim traditur, etiam alibi agi actione reali posse, quàm

Y

quàm

quàm ubi res est; sed solum statuitur, si alibi agitur, restituendam quoque ibi esse, ubi agitur; posse autem quandoque extra locum, ubi res sita est, agi, non diffiteor, nimirum quando illa pendente hinc iudicio aliò translata est, aut quando contra reum consentientem ago in loco domicilij, aut quando possessor dolo malo ante iudicium eam aliò transtulit, cum tunc in loco domicilij conveniri possit, quasi ibi possideat, quia *pro possessione dolus est L. 131. de R. J.* aut denique quando res mobilis alicubi invenitur solum in transitu, & mox iterum abducenda est, juxta dicta n. 203. Auctoritati Vultej, contrariam opinionem praxi fori receptam asserentis, oppono aliam Gudelini *L. 4. de Jure noviss. c. 2. §. tertio testantis*, praxi maximè observari, ut ibi duntaxat actio in rem vel de possessione intendatur, ubi res sita est.

220. Ratio cum hujus praxis, tum nostræ sententiæ est, partim quia ibi, ubi res est, longè commodiùs actio intentari & iudicium perici, ac executioni mandari potest: partim quia actionibus realibus agitur ad rem ipsam contra possidentem, & in illis persona non est obligata *§. omnium. 1. Inst. de action. v. aut cum eo agit.* ac idcirco longè convenientiùs ibi agitur, ubi res obligata sita est. Qua de causa Jure Bavarico receptum est, ut actio realis solum in loco rei sitæ instituatur, sive de allodialibus sive de feudalibus agatur. *Es soll niemand sein Eigen noch Lehen schuldig seyn zu verantworten / dann in dem Gericht / dar in es gelegen ist. Landrecht tit. 11. art. 1.* Idemque in specie statuitur de actione hypothecaria in Ordinationibus Processus Edictalis *tit. 3.*

art. 1.

PARS